

Testing av hund på bjørn

Å leve med store rovdyr

De store rovdyrene er en del av norsk natur. Alle de fire store rovdyrene har etablert bestander i Norge. Selv om bestandsmålene som er fastsatt av Stortinget ikke er nådd for alle de fire store rovdyrene i alle rovviltregionene, er vi over i en fase der de store rovdyrene skal forvaltes. Mennesker og store rovdyr skal leve sammen.

Konfliktdempende tiltak

Tilstedeværelsen av store rovdyr kan medføre konflikter. Det kan være knyttet til tap av husdyr, tamrein eller jakthunder, frykt for å møte store rovdyr og eller opplevelse av redusert livskvalitet og opplevelse av bortfall av muligheter for å utøve friluftsliv. Derfor er det nå mye fokus på å finne fram til konfliktdempende tiltak. Mye dreier seg om informasjon og kunnskapsdeling, men også kursing og utprøving av konkrete tiltak som kan bidra til at mennesker og store rovdyr kan leve sammen.

Samfunnsoppgave

I kjølvannet av Stortingets rovviltforlik fra 2011, ble Norges Jeger- og Fiskerforbund gitt en rolle innenfor informasjon og kompetansebygging om store rovdyr, herunder kursing og utdanning for jakt og skadefelling. Gjennom et eget rovviltprosjekt finansiert av Miljødirektoratet, følger NJFF opp disse satsingsområdene. Det er god kontakt og lagt til rette for samarbeid med både Statens Naturoppsyn og Miljødirektoratet rundt prosjektets satsingsområder. Kompetanseutvikling og utdanning av hunder og hundeførere inngår i dette prosjektet, og testing av hund på bjørn er et viktig element i å klargjøre hunder for bruk til ettersøk, skadefelling og jakt.

Ettersøk av skadet bjørn

Årlig skades store rovdyr etter påkjørsler med bil eller tog. Da må det iverksettes ettersøk for å finne fram til det skadede dyret. Skadeskyting kan skje i forbindelse med felling av dyr som tar husdyr eller tamrein, eller i forbindelse med jakt for å regulere bestandene av de store rovdyrene. Kompetente jegere og medlemmer av skadefellingslag er helt avgjørende for å håndtere slike situasjoner på en god måte. Tilgang på gode hunder er essensielt for at de skal kunne løse sine oppgaver best mulig, og sikre en human og rask avliving av skadede dyr. Gode hunder er også viktig for jegerens sikkerhet i skadefellingssituasjoner.

Den viktige ettersøkshunden

Kurs og kompetanseutvikling av jegere og medlemmer av skadefellingslagene, samt gode muligheter for trening og prøving av hunder er helt avgjørende for å gjøre en god innsats. Det krever stor innsats over år for å få fram gode hunder. Dressur, sportrening og praktisk erfaring med jakt og ettersøk av skadde dyr er viktige elementer. For hundefører er kunnskaper om hundens mentale egenskaper og reaksjoner ved møte med store rovdyr viktig informasjon. Både for videre trening og utvikling av

hunden, og ikke minst for å kunne håndtere potensielt farlige situasjoner i forbindelse med ettersøk, skadefelling og jakt. Testing av hund med levende bjørn bidrar med viktig kunnskap om hundens mentale styrke og reaksjonsmønster i møte med bjørn.

Med vekt på dyrevelferd

Det er lagt stor vekt på at testingen skal gjennomføres i henhold til dyrevelferdlovens bestemmelser. Fokus er til enhver tid på velferden både til bjørnene og hundene. Mattilsynet og uavhengig veterinær har vurdert testingen i forhold til dyrevelferdlovens bestemmelse, og konkludert med at dette er godt ivaretatt. Mattilsynet framholdt i sin rapport etter tilsyn i 2015, at de blant annet vurderer det som viktig for å ivareta dyrevelferden for skadet bjørn, at det er tilgang på hunder som kan brukes ved ettersøk i slike tilfeller på en effektiv og god måte. I rapporten til Mattilsynet heter det blant annet; «Det er en sannsynlighet for at testopplegget kan være en mental stimulering av bjørnene, fordi det innføres ett nytt opplevelseselement for dem».

Bjørnetest

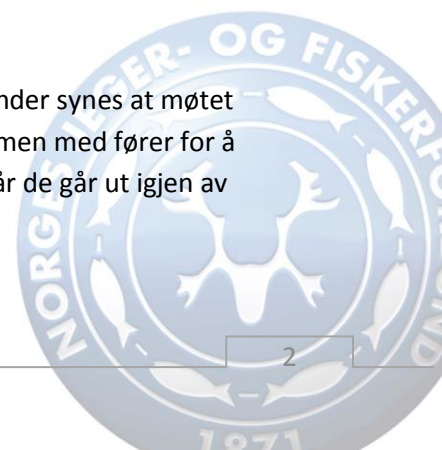
Bjørnetesting foregår utenom åpningstid for Vassfaret Bjørnepark, enten på morgenen eller kveld. Sommerstid er temperaturen mest behagelig både for bjørnene og hundene, på disse tidene av døgnet. Dette passer også bra med et ønske om at hundene ikke skal bli forstyrret av publikum i parken under testene. Det gjennomføres totalt 30 tester i løpet av året. Det er fire forskjellige bjørner som benyttes, og alltid to bjørner samtidig.

Bjørneinnhegningen der testen foregår, ligger på nedsiden av innhegningen der bjørnen vanligvis går. Halve bjørneinnhegningen er omringet av et nytt hegn, hvor hundene blir sluppet inn. Det doble nettinggjerdet med strømførende tråd på innsiden, gjør at hund og bjørn ikke kan komme i kontakt med hverandre, noe som utelukker risiko for begge parter. Begge hegnene er store, slik at både bjørn og hund kan holde komfortabel avstand til hverandre og trekke seg ut av situasjonen til enhver tid om de måtte ønske det.

Testing av hund på bjørn i hegn foregår ved at hundefører slipper hunden inn i enden av hundehegnet. Her har man ikke oversikt eller utsyn over bjørnehegnet. Hunden skal på egen hånd søke rundt og finne bjørnen. Det er valgene hunden tar etterpå som skal vurderes i testen. Det er ønskelig at hunden skal ta kontakt med bjørnen og løsne los. Hele testen blir observert av to dommere som sitter i en bu på oversiden av hegnet. Dommerne vurderer hunden i en testprotokoll der følgende elementer blir vurdert:

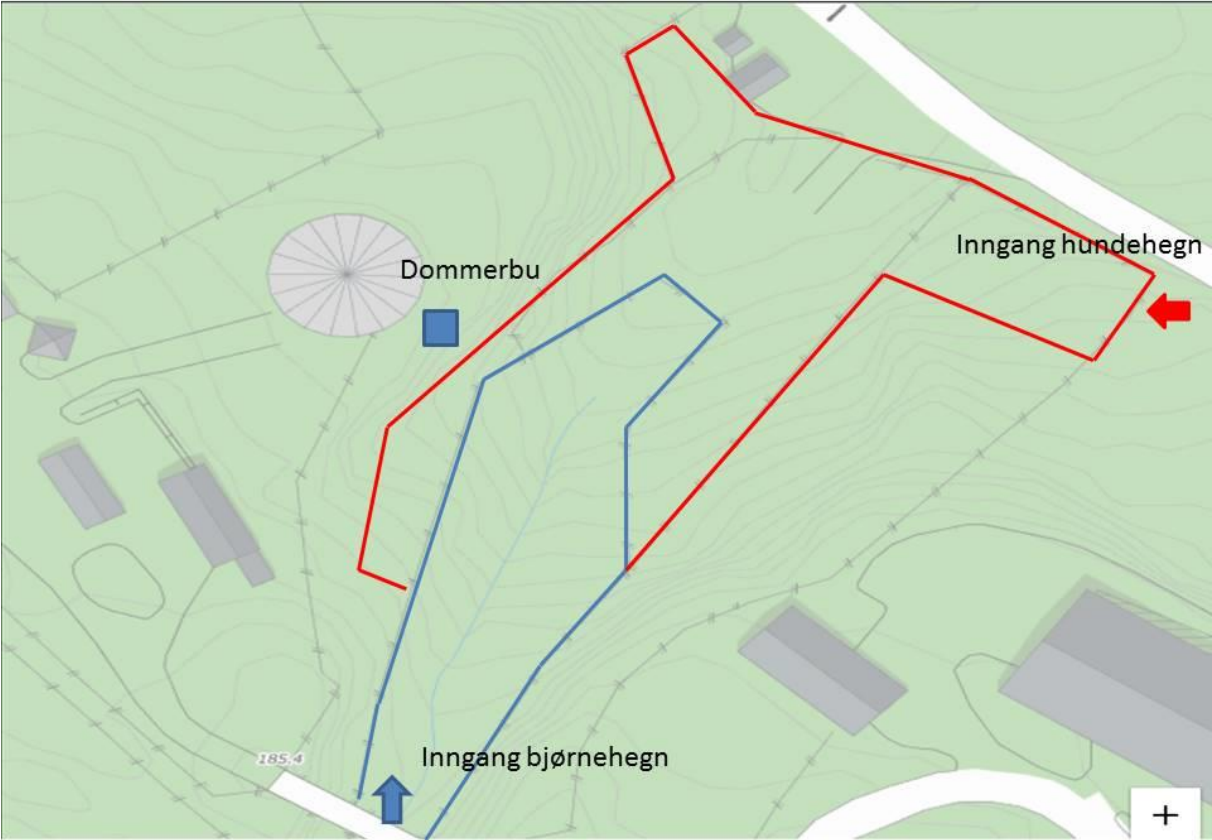
- Hundens reaksjon ved kontakt
- Hundens selvstendighet
- Hundens losføring
- Hundens skarphet og mot ved bjørnekontakt
- Innkalling av hund

Når bedømmingen er ferdig så kommer fører fram og kobler hunden. Mange hunder synes at møtet med bjørn kan være skremmende og er avhengig av å bruke noen minutter sammen med fører for å løse opp situasjonen og bli ferdige. Ingen hunder skal være redde eller skremt når de går ut igjen av hegnet.

Hundeeier kan ha ulike formål med å teste hunden sin:

- Noen ønsker å kartlegge hundens psyke for å fastslå om hunden kan egne seg for ettersøk eller bjørnejakt.
- Andre hundeeiere ønsker å se hundens reaksjon ved møte med bjørn. Dette kan være aktuelt for hundeeiere som jakter eller bor i områder med bjørn, hundeeiere som har med hunden på bærtur eller redningshunder som man må være sikre på at fungerer selv om de er i bjørneområder.

Figur 1 - oversikt testhegn

